

**Washingtonovi najnoviji
mitovi, laži i naftni ratovi**

Frederick William Engdahl

Washingtonovi najnoviji mitovi, laži i naftni ratovi

Frederick William Engdahl

Pisac, historičar i novinar

Sažetak

Dok se američki motoristi žale zbog sve većih cijena goriva, Trumpova administracija, te naftni i bankarski interesi koji se kriju iza njih im se samo podsmijavaju. Ako pogledamo naizgled nepovezana dešavanja u Iranu, Venecueli, te skorije u Libiji, postaće nam jasno da je na snazi koherentna strategija promicanja nestabilnosti u regijama kojima teku glavni naftni izvori, i to zarad američkih naftnih kompanija koje bi ostvarile neposrednu korist.

Ključne riječi: nafta, Trump, administracija, Venecuela, Libija

Prije desetak godina, pomisao na to da bi Sjedinjene Države mogle da svrgnu Saudijsku Arabiju ili Rusiju i postanu najveći svjetski proizvođač nafte bi bila nepojmljiva. Danas je jasno da je prioritet vanjske politike Trumpove administracije i glavnih Wall Street banaka finansiranje američke proizvodnje nafte iz škriljevaca. Njihova strategija je geopolitička i za krajnji cilj ima da oslabi Rusiju, Iran i druge nezavisne naftne sile poput Venecuele.

Ako se osvrnemo na nekoliko skorijih dešavanja koja su drastično utjecala na svjetske cijene nafte, primjećujemo obrazac koji ne nalikuje na kretanja slobodnog tržišta, već na geopolitičku manipulaciju Washingtona. Slučajevi Irana, Venecuele, te Libije očito ukazuju na to da je Washington odlučan u namjeri da pogura cijene goriva dovoljno visoko kako bi mogao da ekonomski uloži u svoju razvijenu industriju nafte iz škriljevaca.

Kada je riječ o jednoglasnom protivljenju Trumpove administracije iranskom nuklearnom sporazumu, dogovoru koji bi omogućio Iranu da se oslobodi od ekonomskih sankcija koje mu je nametnuo Zapad i da bude otvoren prilivu milijardi dolara stranih investicija, prije svega u naftnoj i plinskoj industriji, činjenica je da ono nije imalo nikakve veze sa iranskim nuklearnim planovima per se. To je bio tek puki izgovor za ponovno uspostavljanje ekonomskih sankcija na iranski izvoz nafte i plina.

Ignorišući izvještaje UN-a, IAEA-a, koji su došli do zaključka da se Iran pridržava nuklearnog sporazuma, Trumpova administracija je u maju jednoglasno objavila da odstupa od sporazuma, na protivljenje drugih potpisnica, EU, Rusije i Kine. S obzirom da je malo vjerovatno da će Iran pristati na zahtjeve Washingtona, od 4. novembra će nastupiti još strožiji val novih sankcija koji će prije svega ciljati na iranski izvoz nafte. Washington očekuje od Irana da povuče svoju podršku šiitskim snagama u Jemenu, kao i podršku Assadu u Siriji. Od potpisivanja nuklearnog sporazuma, iransko državno naftno preduzeće je uspjelo da ponovo podigne izvoz nafte na skoro 4 miliona barela dnevno, što je bilo blizu stanja prije sankcija. Kroz ove sekundarne sankcije, Washington se pobrinuo da EU i ostale kompanije koje pomažu Iranu da nastavi sa izvozom nafte budu sankcionisane ako budu obavljale ikakve poslove u SAD-u, što je nepremostiva prepreka. Francuski energetska gigant Total je već izjavio da će obustaviti svoj zajednički poduhvat sa energetska sektorom u Iranu.

Viši zvaničnik State Departmenta je 2. jula jasno istaknuo ciljeve Washingtona u Iranu: „Naš cilj je da pojačamo pritisak na iranski režim kroz smanjivanje njihovih prihoda od sirove nafte na nulu. Radimo na tome da umanjimo narušavanje globalnog tržišta, ali smo uvjereni da raspolažemo sa dovoljnim kapacitetima za proizvodnju na svjetskom nivou.“

Istoga dana kada je Trumpova administracija ponovo napala iransku naftu na svjetskim tržištima, počela je da potiče potpuni krah proizvodnje nafte u Venecueli, što je sastavni dio trenutnog Washingtonovog finansijskog i političkog rata protiv Madurove vlade.

Tokom zadnje pobjede socijalističkog predsjednika Madura na predsjedničkim izborima u Venecueli, Washington je pojačao sankcije, koje su državnom naftnom preduzeću PDVSA-u i Venecueli potpuno ukinule pristup američkim bankama, onemogućavajući im refinansiranje novog duga. Prije najskorijeg sastanka OPEC-ovih ministara, venecuelanski ministar nafte Manuel Quevado je izjavio sljedeće: „Ove sankcije su jako snažne, one su praktički paralizirale rad PDVSA-a... Ovo je napad na tržište nafte.“ Prema Međunarodnoj energetskej agenciji, venecuelanska proizvodnja nafte je u junu iznosila 1,36 miliona barela nafte dnevno, što je bilo znatno manje od 2,9 miliona barela prije pet godina.

Onda je u zgodnom trenutku velika američka naftna kompanija Conoco Phillips zaplijenila gotovo 636 miliona dolara imovine koja je pripadala venecuelanskom državnom naftnom preduzeću PDVSA, zbog nacionalizacije jednog od glavnih američkih naftnih projekata u Venecueli, koja se desila 2007. godine. Ova konfiskacija je blokirala PDVSA da ispuni svoje obaveze, te je prouzrokovala blokadu tankera lociranih u venecuelanskim lukama. Kako bi izvukli Venecuelu iz značajnog gubitka, kineska Razvojna banka je priopćila da će Venecueli odobriti kredit od pet milijardi dolara. Među glavnim izvoznicima venecuelanske, kako i iranske nafte je Kina, što je činjenica dobro poznata u američkom državnom trezoru i State Departmentu.

Na drugoj strani planete, sve od Washingtonovog „humanitarnog“ bombardiranja Gadafijeve Libije, tada jedne od ekonomski najrazvijenijih država u Africi, ova država je de facto bila u građanskom ratu i političkim podjelama. Na jednoj strani tu je režim u Tripoliju, nametnut od strane UN-a i SAD-a, sa obmanjujućim nazivom Vlada nacionalnog sporazuma, pod vodstvom premijera, a i istovremeno čelnika Predsjedničkog vijeća, Faiza al-

Saraja. Al-Sarraj je podržan od strane Muslimanskog Bratstva, tajne političke selefijske organizacije koja zajedno sa Washingtonom stoji iza Arapskog proljeća i režima Muhammeda Morsija u Egiptu. Ova skupina u Tripoliju također prima podršku od SAD-a, Ujedinjenog Kraljevstva i Francuske.

Glavni protivnik Al-Saraja je maršal Khalifa Haftar, koji je de facto uspostavio vojnu kontrolu nad antiselefijskom Libijskom nacionalnom armijom, uz podršku ključnih pokrajinskih vođa naftom bogate istočne Libije, kao i izabranog Doma zastupnika.

Kada su njegove snage nedavno preuzele ključna područja istočne Libije, uključujući i izuzetno važna nalazišta u lukama Hariga i Zueitina, Haftar se direktno usprotivio režimu u Tripoliju i izjavio da će kontrola nad istočnim lukama pripasti zasebnom Nacionalnom naftnom preduzeću sa sjedištem u Bengaziju, koje je povezano sa istočnom vladom, koja nije priznata od strane UN-a. Tada, uz podršku Washingtona, zapadno Nacionalno naftno preduzeće u Tripoliju se pozvalo na prevlast nad istočnim lukama i 2. jula je uklonilo više od 850.000 barela libijske nafte sa svjetskih tržišta.

Poznato je da je Haftarova armija bliska sa egipatskim predsjednikom Al-Sissijem, koji je također ljuti neprijatelj Muslimanskog bratstva. Pored toga, Haftar također ima dobre odnose sa Putinovom Rusijom. Sprečavanje Haftarovih snaga u naftom bogatoj istočnoj regiji od stvaranja paralelne naftne ekonomije nezavisne od režima u Tripoliju također utiče na dramatične promjene na svjetskim tržištima nafte, te će skoro zasigurno pogurati svjetske cijene nafte znatno iznad 80 dolara po barelu, i to na cifre koje nismo vidjeli još od 2014. godine. Vrlo zgodno, to bi bila razina profitabilnosti koja bi dala ogroman poticaj američkoj proizvodnji nafte iz škriljevaca.

Scott Sheffield, predsjednik kompanije Pioneer Resources sa sjedištem u Texasu, jednog od najvećih proizvođača nafte iz škriljevaca na svijetu, u nedavnom intervjuu u Beču, tokom sastanka OPEC članica, izjavio je da će prije kraja ove godine Sjedinjene Države preći Rusiju i da će postati najveći svjetski proizvođač nafte. Naveo je da će američka proizvodnja za tri do četiri mjeseca preći 11 miliona barela dnevno i da će „vrlo brzo“ dostići 13 miliona barela, te 15 miliona u narednih sedam do osam godina, na šta upućuju podaci o proizvodnji nafte iz škriljevaca u lokalitetima kao što je Permijanski bazen u Texasu. Izjavio je da se najpovoljnije cijene nafte iz škriljevaca sada kreću između 60 i 80 dolara po barelu. Da li je moguće da ciljanjem na naftne

dobavljače u Iranu, Venecueli, i sada Libiji, utjecajne energetske kompanije koje stoje iza Trumpove vanjske politike pokušavaju da osiguraju da američka proizvodnja nafte iz škriljevaca na svjetskom tržištu prevaziđe ne samo te države, već i samu rusku naftu?

Naravno, Iran je optužio SAD da napuštaju sporazum da bi povećali cijene nafte. Iranski ministar nafte, Bidžan Namdar Zangame je 11. maja izjavio da: „Predsjednik Trump igra duplu igru na tržištu nafte. Neki članovi OPEC-a postupaju kako SAD nalaže. Sjedinjene Američke Države nastoje da osnaže proizvodnju nafte iz škriljevaca,„

Dugoročni problem koji nastaje zbog Washingtonove strategije naftne dominacije je neizvjesnost snabdijevanja naftom iz škriljevaca. Neki od problema sa naftom iz škriljevaca su da se takva nafta troši puno brže nego konvencionalna, te da njena proizvodnja opada na 75% već tokom prve godine. Kako bi se sačuvala ukupna proizvodnja, potrebno je tražiti više skupih izvora. Druga prepreka je ta što je za potrebe hidrauličkog lomljenja potrebna i veća količina vode, u nekim lokalitetima poput Permijanskog bazena potrebno je čak 5 barela vode na jedan barel nafte. Industrijski izvještaji najavljuju da će sa početkom 2020. godine zlatna era proizvodnje nafte iz škriljevaca u SAD-u biti gotova, i to sa visokom cijenom, nižom kvalitetom i drugim ograničenjima koja će umanjiti vrijednost američke nafte. To će imati krajnje negativan efekat na trenutnu strategiju Trumpove administracije, kojom on pokušava da pretvori Ameriku u najveću naftnu silu. To je strategija koja je na koncu zasnovana na mitovima, lažima, i da, na naftnim ratovima.